

باورهای بدون ریشه منطقی!

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

یکشنبه ۱۸ فروردین ۱۳۹۸
اول شعبان ۱۴۴۰ • ۷ آوریل ۲۰۱۹
شماره ۳۰۰۶۷

۱۲۹۰

نظر شهید مطهری درباره باورهای خرافاتی بر اساس آیات و روایات

شومی در جهالت است

شهید مطهری در کتاب پانزده گفتار می فرماید: «قرآن کریم در آیات زیادی با کمال صراحت این مطلب را می گوید که مشافال بد، هر شومی و نجوستی که وجود دارد، خارج از وجود خود بشر نیست. یعنی بشر ممکن است فکر و عقیده اش، فکر و عقیده شومی باشد؛ وقتی که فکر و عقیده اش سراسر خرافه و جهالت است، شومی در جهالت است. شومی جز در اخلاق فاسد در جای دیگری نیست. شومی جز در اعمال پلید در چیز دیگری نیست. همچنین پیغمبر اکرم (ص) در کمال صراحت فرمود: «در امت من تطپیر و فال بد وجود ندارد». خود پیغمبر اکرم (ص) اشپار ایه فال نیک می گرفت و هرگز فال بد نمی زد و از فال بد منع می کرد. فرمود: «هر وقت به دلت بد آمد و با آمدن چیزی دلت چر کین شد و تطپیر زد، اعتنان کن، مخصوصاً برو.»

پرونده
چند روز قبل المان طاووسی که چند روز مانده به عید نوروز امسال با هزینه ای حدود ۸۰ میلیون تومان، طراحی و جای طاووس قدیمی شیراز را گرفته بود، به آتش کشیده شد. ظاهر ايس از سيل شیراز در فضای مجازی بعضی ها نماد جد يد طاووس را بد قدم توصیف کرده از شهرداری خواسته بودند که هر چه زودتر این المان را جابه جا کند و گرنه آن را نابود خواهند کرد که سرانجام هم به آتش کشیده شد. گاهی شنیدن بعضی عقاید از سوی نسل های قبل یا ملیت های دیگر، برای ما جوان ها عجب است؛ در حالیکه همین عقاید را بسیاری از مردم به ویژه افراد مسن تر جامعه نه تنها پذیرفته اند بلکه حتی اساس زندگی شان را بر آن بنا کرده اند. پرونده امروز زندگی سلام، نگاهی دارد به همین حوزه. از باور ها و تاثیر عمیق شان بر زندگی و تفاوت شان با خرافه حرف می زنیم و ریشه و خاستگاه و چند و چون شکل گرفتن برخی از رایج ترین باور های ایرانی ها را بررسی می کنیم و از منظر آیات و روایات هم این ماجرا را بررسی خواهیم کرد.

تاثیرات روان شناسانه و منفی خرافات بر زندگی انسان ها

کوتولگی روانی!

بدن انسان هم از باور هایش تبعیت می کند. یک نمونه آن مربوط به کودکانی است که باور می کنند دوست داشتنی نیستند. این باور بر میزان ترشح هورمون رشد آنان تاثیر می گذارد و در اصطلاح علمی دچار «کوتولگی روانی» می شوند. همچنین باور های غلطی همچون اعتقاد به بد قدم بودن یک کودک، تاثیر روانی بدی بر او می گذارد و کارایی و اعتماد به نفس فرد را از بین می برد. این قبیل باور ها حتی شکل خرافه گونه آن ها منحصربه جامعه مان نیست بلکه در فرهنگ کشورهایی که خود را صاحب بالما ناز علم و فناوری می دانند نیز دیده می شود. طبق آمار دهه های اخیر، نیمی از مردم آمریکا افرادی خرافاتی هستند. بسیاری از فرانسوی هانیز به شدت به طالع بینی معتقدند و به طور معمول مطالب مربوط به پیشگویی های روزانه را دنبال می کنند. جالب است بدانید تاثیر یک سری باور های خاص مثل نحس بودن عدد چهار در زندگی چینی ها تا حدی است که مطالعات یک جامعه شناس آمریکایی نشان داده است تعداد مرگ و میر بر اثر حمله قلبی در روز چهارم هر ماه میلادی نسبت به روز های دیگر، در بین مردم چین بیشتر است.

مرز باریک باور معقول و خرافات

مطالعه باور ها نشان داده حتی در افرادی ترین آن ها، اکنون جزو خرافات به شمار می آیند. با وجود پیشرفت خیره کننده علم و فناوری، بسیاری از ما ناخود آگاه به برخی باور های اشتباه پیشینیان اعتقاد داریم و بدون آن که دلیل این رفتار ها را بدانیم برای دوری از نیرو های اهریمنی به تخته می زنیم. افرادی را خوش قدم و افرادی را بد قدم می دانیم. زیر نقاب به ظاهر خرد گرای جامعه نوین، اشتیاق گسترده و فوق العاده ای راجع به پدیده های اسرار آمیز و غیبی داریم. باور ها نسبت به درجه فهم و بصیرت بشر معنا پیدا می کنند. بسیاری از مسائلی که به نظر ما خرافه هستند، در گذشته به دلیل محدود بودن علم بشر پذیرفته می شدند. برای نمونه مردم در گذشته تصویر خود را جزئی از روحشان می دانستند و تصور می کردند با شکستن آینه، روح آن ها آسیب می بیند؛ به همین دلیل شکستن آینه را بدشگون می دانستند و معتقد بودند اگر آینه ای بشکند، پیشامد ناگواری برای اهل خانه رخ خواهد داد. این باور در گذشته یک اصل علمی بوده است که دانشمندان زمان بر آن صحه گذاشته بودند اما اگر در دنیای امروز و بارد شدن علمی این قبیل باور ها کسی هنوز چنین عقیده ای داشته باشد، در واقع بر خرافات تکیه کرده است.

شده است. او بر اساس این باور مصرع «ناف مرا به نغمه عشرت بریده اند» را سروده است. از دیگر اعتقادات گذشتگان در این زمینه، این بوده است که برای باهوش شدن کودک، قسمت اضافه ناف نوزاد را در سوراخ موش می گذاشتند.

۳- **عطسه مساوی با صبر**: در بخش های شمال هند و همچنین ایران، این باور عمومی وجود دارد که عطسه کردن در هنگام آغاز یک کار، نشانه ای برای توقف آن کار است. در میان ایرانیان، یک عطسه نشانه صبر کردن است ولی دو عطسه پیاپی نشانه عجله است و به آن «جغد» می گویند. تعدادی از مردم معتقدند اگر کسی در خواب عطسه کند، مهمان یا مسافری در راه دارد. اگر این عطسه باعث شود فرد از خواب بیدار شود باید منتظر رسیدن مهمان بنشینند. این باور تا اندازه ای عمومیت دارد که گروهی از مردم به محض عطسه کردن دست از کار می کشند و منتظر جغد آن می شوند تا به کار خود ادامه دهند.

۳ مورد از رایج ترین باور های ایرانیان و خاستگاه شکل گیری شان

از مزایای داشتن پیشانی بلند تا عطسه و صبر!

۱- **داشتن پیشانی بلند باعث خوشبختی می شود**: پیشانی داشتن، پیشانی بلند، پیشانی نوشته و خط پیشانی در باور بعضی از مردم تعیین کننده سر نوشت بوده است. در کتاب مرزبان نامه که یکی از آثار ارزنده ادب فارسی در قرن چهارم هجری است آمده است: «اسرار فرایزدی از اسرار برجهت او اشراق کردی که به این باور اشاره دارد. بر اساس این باور «پیشانی بلند» نشانه نیکبختی و «پیشانی کوتاه» نشانه تنگدستی و زبونی است. این باور در داستان ها و امثال فارسی نیز بازتاب فراوانی داشته است. برای نمونه داستان «ماه پیشونی» یکی از این داستان هاست که در آن تصویر ماهی پرپیشانی دختر ک

نکاتی مهم درباره باورهای خرافاتی که باید به آن ها توجه کرد

عاقبت نداشتن در کی درست

از قضا و قدر الهی

آیت... ا. جوادی آملی در صفحات ۵۴۸ و ۵۴۹ کتاب مفاتیح الحیاة درباره خرافات می نویسد: «آنان که به خدای سبحان و قضا و قدر الهی معتقد نیستند یا در ک درستی از قضا و قدر الهی ندارند، ناچار به خرافاتی مانند شانس خوب یا بد، نحوست و بدقدمی، تطپیر و مانند آن، تن می دهند، چنان که آل فرعون اگر به مشکلی گرفتار می شدند به جای آن که

آن را آزمون الهی بدانند، به عنوان «طیره» آن را به موسای کلیم (سلام... علیه) و همراهان وی نسبت می دادند، آنان را به نحوست و بدقدمی طعن می زدند و هر گاه خیر و نیکی به آن ها می رسید خود را شایسته آن می پنداشتند و می گفتند: این خوبی، برای ماست و بر اساس استحقاق و لیاقت، بهره ما شده است. یادآور این نکته، سودمند است که خطور ذهنی خرافاتی مانند شانس خوب یا بد، نحسی و بدقدمی، تطپیر و مانند آن، کفاره اخلاقی دارد؛ یعنی چنان چه کسی در قلبش خطور کرد که فلان شخص بدقدم است یا فلان ر خداد نحس است، کفاره اخلاقی این خطور ها بر پایه حدیث نبوی، توکل بر خداست. اگر در این روایات آمده که برای نحوست صدقه بدهید در واقع این کار، توکل بر خدا و اقدامی متوکانه در برابر آن خرافات است.

منابع: کتاب باور های عامیانه مردم ایران نوشته حسن ذوالفقاری، پرتال جامع علوم انسانی مقاله ما و خرافات نوشته احمد اکبری، مفاتیح الحیاة، پانزده گفتار شهید مطهری

جدول متوسط [شماره ۷۳۶۳]

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				
۱۲																				
۱۳																				
۱۴																				
۱۵																				
۱۶																				
۱۷																				
۱۸																				
۱۹																				
۲۰																				

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				
۱۲																				
۱۳																				
۱۴																				
۱۵																				
۱۶																				
۱۷																				
۱۸																				
۱۹																				
۲۰																				

حل جدول شماره ۷۳۶۲

افقی:
۱- دوال - محصول مایبون - شن
- خرس درختی ۲- از حواریون -
فرمویه- امتیاز ورزشی- پرنده ای
شبهه کبک ۳- حرف تشکیک- رایجه
- زیرک- رج- چای خارجی ۴- جام
چمشید - شبیره جعفردر - رودمرزی
- استخوان های پوسیده - ریشه
۵- عدد ورزشی- کشمش- رنگین
کمان - نوعی میمون ۶- سازش - خط
تصویری مصر باستان - شاعر هندی
۷- شامخ - خزنده خوش خط و خال -
خجسته - درون ۸- آخرین توان -
گذرگاه - دیدنی ارتش - آهسته
- راز ۹- قورباغه درختی - ماشین
چنگی - اسباب خانه - واحد سطح
۱۱- امر به رفتن ۱۰- مسورت ظاهر -
نشان ورزشی- قبض- معتبر ۱۱ -
شرح سوابق - وجود - زانو ترسان - حراج

عمودی:

۱- عداوت - خروشان - همه ۲- گیسو
- کرم - معلق ۳- از نام های باری تعالی
به معنی بخشایشگر - آب روستایی
- مقعر ۴- عمارت - مسلک - زمینه
۵- بوی رطوبت - همنشین ۶- ممیبت
- روزگار ۷- فرزند زاده - ابراز تجاری
۸- ویتامین جدولی - بی عیب - پیاله
۹- اندیشه - ترس - لنگه در ۱۰ -
مجلس بزرگان - سنگ ترازو ۱۱ -

جدول سخت [شماره ۵۷۴]

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۱																				
۲																				
۳																				
۴																				
۵																				
۶																				
۷																				
۸																				
۹																				
۱۰																				
۱۱																				
۱۲																				
۱۳																				
۱۴																				
۱۵																				
۱۶																				
۱۷																				
۱۸																				
۱۹																				
۲۰																				

شیطان - تازک ۱۱ - شهری در کردستان
- فاخته ۱۲ - در دین زرتشت صورت غیر
مادی هر یک از مخلوقات - به جا آوردن ۱۳ -
رها - اگر - پیسوند شباهت - ظرف سرکه
۱۴ - نیش جانوران گزنده - غول پیکر ۱۵ -
نوعی میمون - محبت ۱۶ - پناه - ناپدید
کردن ۱۷ - واحد سطح - مانند - دانشگاهی
در اتان و نی ۱۸ - خوش شانس معروف -
در هم پیچیده - حرف دهن کجی ۱۹ - شیدا
- جلد ۲۰ - نقمی در قسمت انحنای چشم که
باعث تاری دید می شود

حل جدول شماره ۵۷۳

افقی:
۱- نویسنده کتاب چرا فرانسه شکست
خورد - اسم کوچک مخترع الکتریسیته ۲-
دفعه - بخشنده - رنگ - کله پز ۳- یورش
- حمام بخار - پاییز - اختفا - اسلحه کمری
۴- گوسفند شاخ دار - طایفه ای از مردم
گیلان - آبراه - درخت جنگلی - کلمه تنبیه
۵- رنج ها - همنشین - مدهای بی رنگ و
بی بو به مسورت بلور های سوزنی نازک که
در کبد تولید می شود - منددلی راحتی ۶-
مادر ناصر الدین شاه - کارشناس - لباس
همسان ۷- سود حرام - ششونده - انگشت
نما - اسمی کردی به معنی امید ۸- قورباغه
درختی - جراحست - از جزایر خلیج فارس
- مطلبی را به فکر یا ذهن کسی انداختن -
اندازه ۹- برکت - برش - پرنیان - تابیتا
- پیوسته ۱۰- کج - از لوازم آرایش - طفل
از پیامبران الهی ۱۱- بازیگر میوه ممنوعه
- سرمایه داری

عمودی:

۱- فیلمی تخیلی به کارگردانی جاس ویدون
۲- تالاب - نوعی اسلحه ۳- رود آراز -
سرانداز - نصف ۴- قومی ساکن روسیه از
نژاد اسلاو - گذرگاه آتش ۵- فرود آمدن
- سزاوار ۶- محدود - عارض ۷- نشانه
- جوش های ریزش خارش دار ۸- چهره - گاه
استراحت - کلمه شگفتی - فلز سرچشمه ۹-
کلمه ای برای تاسف و حسرت - متبسم ۱۰ -